

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Útvar vedúceho hygienika rezortu

Výročná správa o činnosti

za rok 2022

Obsah

I.	VŠEOBECNÁ ČASŤ	4
II.	ODBORNÁ ČASŤ	6
1.	Posudková činnosť	6
	Oblasť železničnej dopravy	7
	Oblasť cestnej dopravy	7
	Oblasť vodnej dopravy	8
	Oblasť leteckej dopravy	8
	Oblasť pôšt	8
2.	Kontrolná činnosť a štátny zdravotný dozor	10
3.	Skúšky odbornej spôsobilosti	13
4.	Poradenská činnosť	13
5.	Podnety a petície	14
6.	Sankčné opatrenia	16
7.	Špecifická činnosť	17
8.	Oblasť preventívneho lekárstva a ochrany zdravia pri práci	18
	8.1. Posudková činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva	18
	8.2. Štátny zdravotný dozor v oblasti preventívneho pracovného lekárstva	19
	8.3. Analýza stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok	22
	8.4. Spracovanie a vedenie registra rizikových prác	24
	8.5. Choroby z povolania	25
9.	Oblasť ochrany zdravia pred elektromagnetickým žiarením	28

ZOZNAM TABULIEK

I. Posudková činnosť:

Tabuľka č. 1 - Prehľad rozhodnutí vydaných podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.	6
Tabuľka č. 2 - Prehľad záväzných stanovísk vydaných podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.	7
Tabuľka č. 3 - Prehľad rozhodnutí vydaných podľa § 46 a § 47 zák. č. 71/1967 Zb.	9
Tabuľka č. 4 - Agenda súvisiaca s posudkovou činnosťou.....	9

II. Kontrolná činnosť a štátny zdravotný dozor

Tabuľka č. 5 - Kontrolná činnosť – výkon štátneho zdravotného dozoru	10
Tabuľka č. 6 - Kontrolná činnosť - agenda súvisiaca s výkonom štátneho dozoru	12
Tabuľka č. 7 - Skúšky odbornej spôsobilosti.....	13
Tabuľka č. 8 - Poradenská činnosť	14
Tabuľka č. 9 - Agenda súvisiaca s riešením podnetov.....	14
Tabuľka č. 10 - Sankčné opatrenia.....	16
Tabuľka č. 11 - Priestupkové konanie.....	17
Tabuľka č. 12 - Špecifická činnosť	17
Tabuľka č. 13 - Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých oblastiach rezortu.....	23
Tabuľka č. 14 - Prehľad expozícií zamestnancov podľa rizikových faktorov	24
Tabuľka č. 15 - Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti	25
Tabuľka č. 16 - Choroby z povolania, profesionálne otravy a iné poškodenia z práce	25
Tabuľka č. 17 - Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania.....	27
Graf č. 1 - Počet rozhodnutí vydaných pre prevádzkovateľov zdroja elektromagnetického žiarenia.....	29

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

Útvar vedúceho hygienika rezortu (ďalej len „Útvar“ alebo „ÚVHR“) zabezpečuje výkon štátnej správy Ministerstva dopravy SR (ďalej len „MD SR“) ako orgánu verejného zdravotníctva v podmienkach rezortu v rozsahu určenom v zák. č. 355/2007 Z .z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti civilného letectva, železničnej dopravy, vodnej dopravy, cestnej dopravy na diaľniciach, rýchlostných cestách a cestách I. triedy, medzinárodnej autobusovej dopravy, elektronických komunikácií a poštových služieb pre územný obvod Bratislava, Nitra, Zvolen, Košice, Žilina v prvom stupni a pre územie Slovenskej republiky v druhom stupni výkonu štátnej správy.

Tak, ako v predchádzajúcom roku, bola v prvom štvrtroku činnosť Útvaru zameraná na kontrolu dodržiavania protiepidemiologických opatrení, nariadených Úradom verejného zdravotníctva SR v súvislosti s pretrvávajúcou pandémiou ochorenia COVID-19, a to v rámci cestnej dopravy, železničnej dopravy, na pracoviskách pôšt a v lyžiarskych strediskách.

Prioritnou úlohou ostala naďalej posudková a kontrolná činnosť. V priebehu roka 2022 sa pracovníci Útvaru významne podieľali svojou odbornou činnosťou na minimalizácii negatívneho vplyvu líniových stavieb na verejné zdravie, najmä pred hlukom, v rámci posudzovania ich výstavby, resp. rekonštrukcie na jednotlivých úsekoch dopravy (cestnej, železničnej, leteckej, ako aj vodnej).

Svojou činnosťou prispievali k zlepšovaniu pracovného prostredia zamestnancov identifikovaním zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia na pracoviskách a organizáciách v rámci rezortu, s cieľom znižovania expozície rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia (hluk, vibrácie, prach).

Stredobodom pozornosti bola aj oblasť ochrany zdravia pred elektromagnetickým žiarením, v rámci posudzovania telekomunikačných stavieb v súvislosti s technologickými zmenami, rekonštrukciou ako aj rozširovaním existujúcich telekomunikačných sietí jednotlivými operátormi mobilných sietí.

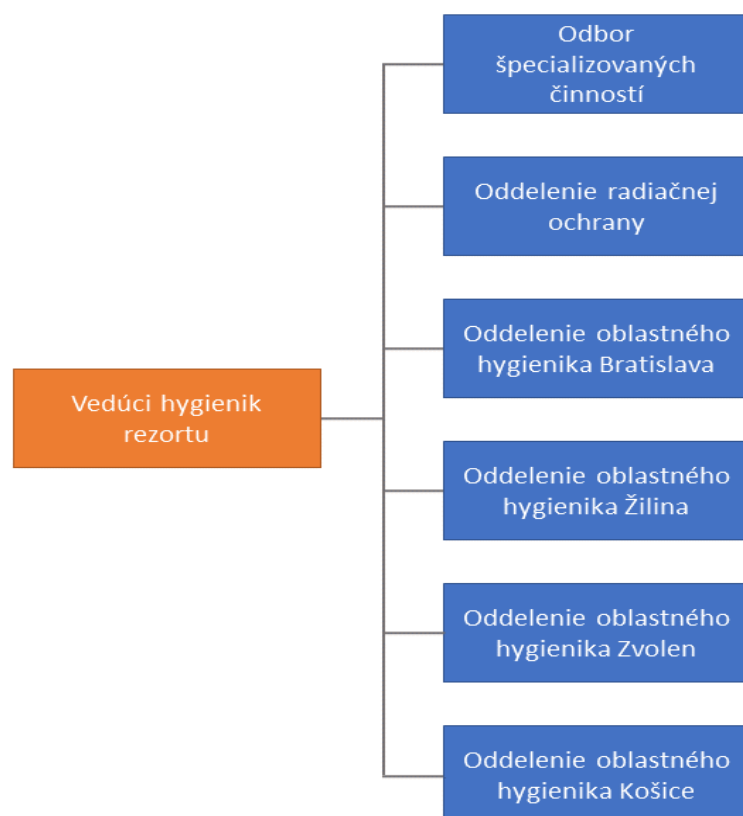
Osobitnou činnosťou bolo realizovanie opatrení orgánu štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva pri mimoriadnych udalostiach, zabezpečovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru a ukladanie sankcií za porušenie povinností na úseku verejného zdravotníctva.

Významnou činnosťou boli aktivity v oblasti legislatívneho procesu novely zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia. Aplikačná prax a taktiež mimoriadna situácia spôsobená pandémiou COVID-19 preukázala nevyhnutnosť precizovania pôsobnosti a kompetencií MD SR ako orgánu štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva mimo rezortu zdravotníctva voči osobám, vykonávajúcim činnosti v konkrétnych oblastiach v rámci rezortnej pôsobnosti.

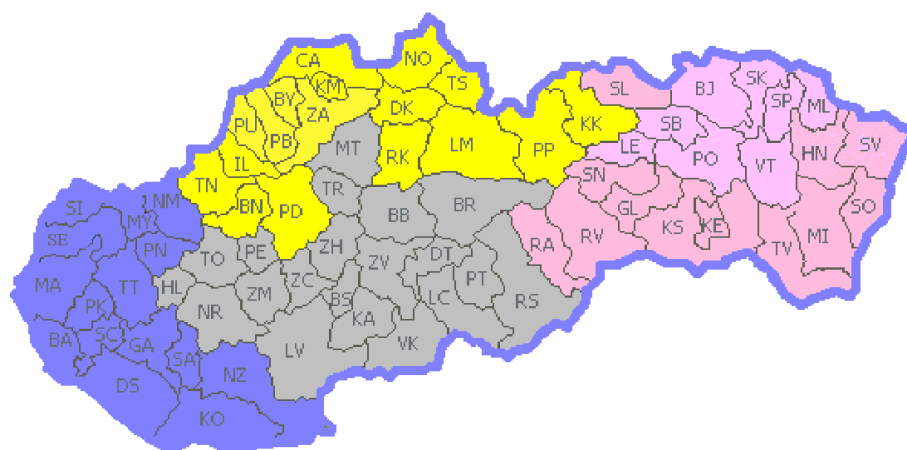
V rámci medzirezortných a vnútrorezortných pripomienkových konaní ÚVHR predkladal pripomienky a vypracovával stanoviská k materiálom na rokovanie vlády SR, ako aj pre iné orgány štátnej správy.

Celková činnosť jednotlivých oddelení ÚVHR v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru je uvedená v nasledujúcich tabuľkách.

Organizačná štruktúra Útvaru vedúceho hygienika rezortu k 31.12.2022

Pôsobnosť jednotlivých oblastných oddelení podľa okresov

- Územie oblastného hygienika Bratislava
- Územie oblastného hygienika Zvolen
- Územie oblastného hygienika Žilina
- Územie oblastného hygienika Košice

II. ODBORNÁ ČASŤ

1. Posudková činnosť

Tabuľka č. 1 - Prehľad rozhodnutí vydaných podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.

ROZHODNUTIA VYDANÉ PODĽA § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.	POČET
§ 13 ods. 4 písm. a) o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní ako aj o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky (vrátane schválenia prevádzkových poriadkov)	1 677
§ 13 ods. 4 písm. b) o návrhoch na schválenie prevádzkového poriadku a na jeho zmenu	0
§ 13 ods. 4 písm. j) o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	8
§ 13 ods. 4 písm. k) o návrhoch na zaradenie prác do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie ako aj o návrhoch na zmenu alebo vyradenie prác z tretej kategórie alebo štvrtej kategórie	9
SPOLU	r. 2021 - 1151
	1 694

V roku 2022 bolo v rámci posudkovej činnosti **vydaných spolu 1 677 rozhodnutí**. Z uvedeného počtu bolo vydaných najviac rozhodnutí v oblasti schvaľovania telekomunikačných zariadení (1633 rozhodnutí na uvedenie priestorov telekomunikačných zariadení do prevádzky).

Telekomunikačným operátorom bolo zaslaných 17 výziev na doplnenie podania a následne vydaných 11 rozhodnutí o prerušení konania, z toho 2 rozhodnutia konania boli zastavené. V porovnaní s rokom 2021 počet vydaných rozhodnutí stúpol o 47,9 %.

V rámci preventívnych aktivít ÚVHR zabezpečoval posudzovanie možných negatívnych vplyvov jednotlivých druhov dopravy v rámci novej výstavby, prípadne ich rekonštrukcie, resp. v prípade schvaľovania železničných či cestných koridorov ako líniových stavieb z hľadiska ochrany obyvateľstva pred hlukom.

Problematika hluku je v rámci posudzovania umiestnenia jednotlivých stavieb nesmierne náročná, pričom sa pozornosť sústreďuje na minimalizáciu negatívnych dopadov hluku z týchto stavieb na okolité zástavby obytných zón. Tvorí veľkú časť agendy, a to v súvislosti s enormným nárastom sťažností obyvateľov na hluk najmä zo železničnej, ako aj cestnej dopravy. Optimálne riešenie týchto problémov úzko súvisí s ekonomickými možnosťami jednotlivých prevádzkovateľov a je častokrát veľmi zdĺhavé a nie vždy uspokojujúce pre sťažovateľa hľadať východiská v záujme riešenia minimalizácie negatívnych vplyvov hluku z dopravy. Významnú časť posudkovej činnosti tvorilo posudzovanie jednotlivých stavebných objektov a prevádzkových súborov stavieb v rámci územného konania, ako aj návrhy na kolaudáciu telekomunikačných stavieb – základňových staníc a objektov pôšt.

V rámci posudkovej činnosti významnejších stavieb pre potreby posudzovania vplyvov na životné prostredie (zák. č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov) boli vydané záväzné stanoviská k správam o hodnotení vplyvov na životné prostredie.

Tabuľka č. 2 - Prehľad záväzných stanovísk vydaných podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.

ZÁVÄZNÉ STANOVISKÁ VYDANÉ PODĽA § 13 zák. č. 355/2007 Z. z.	POČET
§ 13 ods. 3 písm. a) k územnoplánovacím podkladom	0
§ 13 ods. 3 písm. b) k územným plánom a k návrhom na územné konanie	376
§ 13 ods. 3 písm. c) k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	117
§ 13 ods. 3 písm. d) k návrhom na určenie osobitného režimu území	15
SPOLU	508

Oblasť železničnej dopravy

Pri posudzovaní predložených návrhov sa venovala pozornosť najmä návrhom riešenia protihlukových opatrení na ochranu verejného zdravia pred účinkami hluku a vibrácií v zastavaných častiach obcí pozdĺž železničnej trate.

Uvedené stavby sú významné nielen z hľadiska modernizácie podmienok údržby železničných koľajových vozidiel, čím sa predpokladá zlepšenie úrovne kultúry cestovania, ale aj z hľadiska zlepšenia pracovných podmienok zamestnancov.

Významnú časť posudkovej činnosti v rámci hygieny životného prostredia v oblasti železničnej dopravy tvorilo posudzovanie jednotlivých prevádzkových súborov líniových stavieb, stavebných objektov a návrhov stavieb, medzi ktoré patrili najmä:

- **rekonštrukcia železničnej trate v úseku Devínska Nová Ves – štátna hranica ČR**
- **ŽSR, Modernizácia železničnej trate pre traťovú rýchlosť do 160 km/hod., úsek Púchov – Považská Teplá**
Po predchádzajúcom uvedení modernizovaného úseku trate do predčasného užívania pokračoval v roku 2022 proces postupnej kolaudácie jednotlivých úsekov stavby.
- **Rušňové depo Vrútky – Dostavba technicko-hygienickej údržby ŽKV**
V roku 2022 pokračovala postupná rekonštrukcia objektov v rušňovom depe Vrútky. Skolaudované boli viaceré objekty, okrem iného bola zrekonštruovaná hala R1, v ktorej boli následne posúdené a uvedené do prevádzky pracovné priestory.
- **Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek trate Liptovský Mikuláš – Poprad Tatry 2. 3. a 4. etapa**
- **dostavba zriaďovacej stanice Žilina – Teplica a nadväzujúcej infraštruktúry v uzle Žilina**, ktorá je pokračovaním modernizácie trate na trase Bratislava – Košice. Taktiež bolo vydané záväzné stanovisko na územné konanie stavebného objektu **Rekonštrukcia autobusovej stanice**.

Oblasť cestnej dopravy

V rámci posudzovacej činnosti v oblasti cestnej dopravy sa pozornosť venovala najmä požiadavkám zameraným na ochranu verejného zdravia pred negatívnym pôsobením hluku, resp. posudzovaniu protihlukových opatrení so zámerom zníženia hlukovej záťaže dotknutých oblastí.

V záväzných stanoviskách, vydaných podľa zák. č. 24/2006 Z. z. sa hodnotili negatívne účinky stavieb, spočívajúce v zaťažení životného prostredia emisiami z dopravy hlukom, vibráciami a vo zvýšení nebezpečenstva kontaminácie podzemných a povrchových vôd, a zároveň sa stanovili podmienky na ochranu životného prostredia, ktoré bude nutné rešpektovať počas prípravy, realizácie a prevádzky stavby.

- **Diaľnica D1 Turany - Hubová, zmena územného rozhodnutia**
- **Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová, SO 401-00-03.10 Studňa vodný zdroj**
- **Diaľnica D3, Čadca, Bukov – Svrčinovec**
- **Rýchlostná cesta R3 Oravský Podzámok – Dolný Kubín – Diaľnica D1**
- **R2 Kriváň – Lovinobaňa, Tomášovce** - nová časť rýchlostnej cesty odľahčí existujúcu cestu I/16 od tranzitnej automobilovej dopravy a výrazne zlepší životné podmienky obyvateľov dotknutých obcí.
- **D1 Fričovce – Svinia**
- rýchlostná cesta **R4** - severný obchvat (km 0,0 - 4,3)
- rýchlostná cesta **R4 Košice – Milhost'**, odpočívadlo

Oblasť vodnej dopravy

V rámci lodnej dopravy bol predložený na posúdenie návrh záverečného stanoviska ku strategickému dokumentu „**Strategický plán rozvoja verejného prístavu Komárno (Master Plan)**“, ktorý sa týkal rekonštrukcie prístavu Komárno (nákladný, osobný), resp. výstavby nového prístavu v novej pozícii.

Oblasť leteckej dopravy

V oblasti leteckej dopravy bolo vydané súhlasné záväzné stanoviská ku kolaudácii dvoch malých hangárov na **letisku Malé Bielice** v okrese Partizánske.

Oblasť pôšt

V rámci posudzovania na úseku pôšt sa posudzovala projektová dokumentácia k návrhom na uvedenie prevádzok spoločnosti Slovenská pošta, a. s.: **Pošta Lukáčovce pri Nitre, Pošta Šarovce a Pošta Nitra 3, Pošta Markušovce, Pošta Bystrany, Pošta Michal'any, Pošta Sečovská Polianka.**

V rámci územného konania bolo vydané nesúhlasné záväzné stanovisko k stavbe „**NLC Zvolen – rozšírenie priestorov**“, a to z dôvodu pretrvávania problematiky hlukovej záťaže obyvateľov blízkeho bytového domu.

Súhlasné záväzné stanoviská boli vydané pre nasledovné stavby :

- **Logisticko- distribučné centrum Žilina-** rozšírenie priestorov.
Realizovaním prístavby existujúceho objektu sa rozšíria priestory prevádzkovej budovy distribučného centra, čo umožní umiestnenie kapacitne výkonnejšej triediacej linky.
- **Revitalizácia tlačiarň Pošta 1 Nitra,**

- **Pošta Veľký Lapáš** – rekonštrukcia a modernizácia
- **Logistické centrum Nitra**

V priebehu roku 2022 boli schválené a uvedené do prevádzky na dobu určitú:

- **Pošta Veľký Slavkov** z dôvodu doplnenia objektivizácie faktorov pracovného prostredia (osvetlenie priehradkového pracoviska), ktoré sa javilo ako nedostatočné. V rozhodnutí o skúšobnej prevádzke na dobu určitú bolo nariadené zabezpečiť meranie a následne predložiť protokol o meraní osvetlenia s prípadným návrhom náhradných opatrení pre zamestnancov, ktorí sa dlhodobo zdržujú v priestoroch bez denného osvetlenia.
- **Pošta Žilina 8** – posúdenie priestorov vyžaduje objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, a to protokol o meraní skutočných objemov vzduchu na výstuku vzduchotechniky na pracoviskách jednotlivých prevádzok (pokladňa, kancelária vedúcej pošty, poštová hala a miestnosť doručovateľov).

V rámci kolaudačných konaní stavieb bolo najviac vydaných záväzných stanovísk k návrhom na kolaudáciu telekomunikačných stavieb – základňových staníc a objektov pôšt.

Tabuľka č. 3 - Prehľad rozhodnutí vydaných podľa § 46 a § 47 zák. č. 71/1967 Zb.

ROZHODNUTIA v rámci správneho konania	POČET
Zastavenie konania	5
Prerušenie konania	16
SPOLU	21
POSUDKOVÁ ČINNOST SPOLU	2 223

Tabuľka č. 4 - Agenda súvisiaca s posudkovou činnosťou

AGENDA SÚVISIACA S POSUDKOVOU ČINNOSŤOU	POČET
Výzva na doplnenie podania	72
Vyžiadanie podkladov	561
Postúpenie podania	10
Odborné stanovisko	73
Zápisnica o výkone ŠZD	54
Konzultácia so záznamom	40
Potvrdenie o právoplatnosti rozhodnutia	1 305
SPOLU	2 115

2. Kontrolná činnosť a štátny zdravotný dozor

Tabuľka č. 5 - Kontrolná činnosť – výkon štátneho zdravotného dozoru

SUBJEKT KONTROLY ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU	POČET
železničné stanice	58
prístavy	2
letiská	9
iné objekty dopravnej infraštruktúry	41
telekomunikačné objekty	61
osobné lode	8
vlakové súpravy	21
iné pracoviská (upratovacie firmy, prevádzky údržby a opráv)	9
ubytovacie zariadenia	59
zariadenia osobných služieb	20
pošty	51
nepotravinárske prevádzky	49
potravinárske zariadenia	430
zdravotnícke pracoviská	4
školské zariadenia	0
pracoviská s rizikovým faktorom 3. kategórie	r. 2021 - 0 47
SPOLU	865

V prvom štvrtroku 2022 bol štátny zdravotný dozor (ŠZD) zameraný hlavne na kontrolu dodržiavania protiepidemických opatrení nariadených Úradom verejného zdravotníctva SR v súvislosti s pretrvávajúcou pandémiou ochorenia COVID-19.

Cielené kontroly zamerané na dodržiavanie týchto opatrení sa vykonávali najmä na železničných staniciach, vo vlakových súpravách, na letiskách, poštách a v lyžiarskych strediskách.

V rámci lyžiarskych stredísk sa zabezpečovala kontrola dodržiavania protiepidemických opatrení v nasledovných strediskách:

V rámci Bratislavského kraja:

- Lyžiarskej stredisko SKILAND Stará Myjava
- Lyžiarskej stredisko Pezinská Baba
- Lyžiarske stredisko Zochova
- Lyžiarskej stredisko SKI BEZOVEC
- Lyžiarskej stredisko Čechy
- Lyžiarskej stredisko SKI KÁLNICA
- Lyžiarskej stredisko Veľká Javorina, Stará Turá

V rámci Žilinského kraja:

- Vratná dolina – Paseky,
- Snowparadise Veľká Rača Oščadnica,
- Lyžiarske stredisko Kubínska Hoľa,
- Ski Park Ružomberok;

V rámci Banskobystrického kraja:

- Mýto Ski & Bike Centrum, Mýto pod Ďumbierom,
- SKI Králiky,
- Salamandra rezort Banská Štiavnica,
- lyžiarske stredisko Selce – Čachovo,

V rámci Košického kraja:

- SKI Zámutov (okr. Vranov nad Topľou),
- SKI Jahodná
- SKI Lysá (okr. Sabinov)

Pri výkone ŠZD nebolo zistené ani v jednom prípade porušenie platných predpisov.

V priebehu roka 2022 sa podstatná časť výkonov ŠZD týkala zariadení spoločného stravovania. Z celkového počtu 865 vykonaných kontrol bolo 430 v potravinárskych prevádzkach so zameraním na dodržiavanie prevádzkovej hygieny, zásad správnej výrobnéj praxe ako aj kontroly odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov.

Za účelom kontroly plnenia povinností prevádzkovateľov vyplývajúcich z Vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania boli vykonané opakované kontroly hlavne v prevádzkach, poskytujúcich stravovacie služby (závodné kuchyne, staničné reštaurácie, rýchle občerstvenia s výrobou).

Mimoriadne kontroly boli realizované v mobilných zariadeniach spoločného stravovania (jedálenské vozne) v 21 rýchlikových súpravách.

Ostatné kontroly sa týkali ubytovacích zariadení (59), objektov železničnej infraštruktúry (58) a zariadení osobných služieb (20).

Cielené kontroly v železničných staniciach Banská Bystrica a Banská Bystrica – mesto boli vykonané pred Európskym olympijským festivalom mládeže EYOF 2022.

V rámci zabezpečenia čistenia vlakových súprav sa v posledných dvoch rokoch výrazne zlepšila situácia v Žilinskom regióne, nakoľko bolo sprevádzkované pracovisko technicko-hygienickej údržby ŽKV v rušňovom depe Vrútky. Pracovisko obsahuje stabilný umývač vozňov, zriadený ako umývací linka - stacionárne prejazdové umývacie zariadenie pre vlaky bez ohraničenia jeho dĺžky a rampu odfekáľňovania, na ktorej sú vybudované stojany vybavené čerpadlom s hadicami na odsávanie splaškov a na zbrojenie vody do WC a stojany na upratovacie práce, konfigurované na zimnú prevádzku s ohrevom teplej vody. V rušňovom depe postupne narastá počet výkonov.

Zložitejšia situácia v čistení nastala v žst. Žilina, kde aktuálne prebieha stavebná činnosť v rámci modernizácie železničnej trate. Pracovníci musia operatívne reagovať na aktuálne zmeny v dostupnosti odstavných koľají určených na čistenie vagónov.

Čistenie a dezinfekcia sú zabezpečované v štandardnom režime podľa plánu výkonov. Na dezinfekciu vnútorných povrchov sa využíva metóda aplikácie polymérového postreku, ktorý po zaschnutí vytvára na povrchoch ochranný film s baktericídnym a virucídnym účinkom (vrátane koronavírusu), s účinnosťou niekoľko dní.

V ubytovacom zariadení Slovenskej pošty v Trenčianskych Tepliciach boli opakovane zistené nedostatky (poškodenie vnútorných a vonkajších omietok, výskyt plesní), ktoré boli podkladom pre začatie správneho konania vo veci porušenia povinnosti na úseku ochrany verejného zdravia. Účastníkovi konania, Slovenskej pošte, a. s. boli rozhodnutím nariadené povinnosti na odstránenie zistených nedostatkov.

Niektoré z ubytovacích zariadení Slovenskej pošty, a. s. slúžili prechodne na ubytovanie utečencov z Ukrajiny. V súvislosti so zabezpečením hygienicko-epidemiologického režimu v týchto zariadeniach pracovníci ÚVHR poskytovali odborné konzultácie.

Na úseku lodnej dopravy bol vykonávaný ŠZD na výletných lodiach (4), a to pred začiatkom letnej turistickej sezóny a zároveň boli vydané zdravotné preukazy týmto lodiam v súlade s § 10 a § 11 zák. č. 355/2007 Z. z. (monitorovanie výskytu prenosných ochorení).

V priebehu letnej turistickej sezóny boli vykonávané aj inšpekcie na zahraničných výletných lodiach (4), ktoré boli realizované na základe projektov Shipsan a Healthy Gateways.

Významnú časť ŠZD tvorila kontrola pracovísk z hľadiska plnenia povinností zamestnávateľov, vyplývajúcich z legislatívnych úprav, dodržiavanie kritérií zdravých pracovných podmienok, dodržiavanie prevádzkových poriadkov z hľadiska zabezpečovania pracovných podmienok a ochrany zdravia pri práci zamestnancov, a to najmä na pracoviskách s vyhláseným rizikom práce, dodržiavanie platnej legislatívy zamestnávateľov vo vzťahu k zabezpečeniu pracovnej zdravotnej služby.

Tabuľka č. 6 - Kontrolná činnosť - agenda súvisiaca s výkonom štátneho dozoru

AGENDA SÚVISIACA S VÝKONOM ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU	POČET
Rozhodnutia (pokyny, opatrenia) na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone ŠZD § 7 písm. ods.1, písm. l) v súvislosti s § 54 a § 54	18
Odvolanie	11
Oznámenie o začatí konania	13
Odborné stanovisko	45
Výzva	49
Vyžiadanie podkladov	36
Konzultácia so záznamom	15
Rozhodnutie - uloženie pokuty	3
Opatrenie na mieste	1
Zápisnica o výkone ŠZD	831

AGENDA SÚVISIACA S VÝKONOM ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU	POČET
Zastavenie konania	2
Prerušenie konania	0
Šetrenie podnetov (ostatná súvisiaca činnosť)	267
Kontrola dodržiavania zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov	131
SPOLU	847

V rámci kontrolnej činnosti bola pozornosť zameraná predovšetkým na riešenie podnetov, ktorých prehľad je uvedený v kapitole 5. Šetrenie podnetov si vyžiadalo opakované miestne obhliadky, pracovné rokovania a spracovanie písomností (oznámenie o začatí správneho konania, žiadosti o súčinnosť, vyžiadanie si písomných podkladov potrebných k riešeniu doručených podnetov a pod.).

Vydaných bolo 49 výziev, ktoré sa v prevažnej miere týkali vyjadrení k nedostatkom, zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru, ako aj k realizovaným opatreniam na zníženie emisií hluku.

Pokyny na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali prevádzkovej hygieny a pokyny boli vydané prevádzkovateľom zdroja hluku v súvislosti s výskytom zvýšenej hladiny hluku v životnom prostredí v dôsledku dopravy.

3. Skúšky odbornej spôsobilosti

V roku 2022 nebola evidovaná žiadna prihláška na skúšku odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti, a preto sa neuskutočnilo ani žiadne zasadnutie skúšobnej komisie.

Tabuľka č. 7 - Skúšky odbornej spôsobilosti

SKÚŠKY ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI	POČET
počet zasadnutí komisie	0
osvedčenie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti	0

4. Poradenská činnosť

Na činnosť Poradne zdravia MD SR mala rozhodujúci vplyv pandémie COVID-19 a s ňou súvisiace opatrenia a obmedzenia, ktoré znemožnili vyšetrovanie klientov a odborné konzultácie, zamerané k pozitívnej zmene životosprávy. Pozastavené boli služby základnej poradne so širším biochemickým spektrom.

Aj v roku 2022 prebiehalo antigénové testovanie zamestnancov na COVID-19. Vzhľadom k aktuálne platnej legislatíve a meniacim sa opatreniam, prebiehalo testovanie len v januári 2022.

V tomto období bolo vykonaných 283 antigénových testov, všetky s negatívnym výsledkom (v roku 2021 - 4 664 testov).

V rámci obnovennej činnosti Poradne zdravia organizoval Útvar v dňoch 21. - 25. 11. 2022 Dni zdravia MD SR, v rámci ktorých boli zamestnancom ponúknuté aktivity, zamerané na zdravý životný štýl a prevenciu ochorení. V rámci Dňoch zdravia boli 250 zamestnancom realizované individuálne vyšetrenia a konzultácie s neurológom, ortopédom, dermatológom, fyzioterapeutom a pneumológom. ÚVHR ponúkal počas celého týždňa prednášky, zamerané na zdravý životný štýl, vplyv potravín a výživy na zdravie a prevenciu ochorení. Cieľom akcie bolo zvýšenie informovanosti o aktívnej podpore zdravia, zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov pozitívnym ovplyvňovaním ich vedomostí, postojov ako aj aktívne vyhľadávanie a včasné odhaľovanie rizikových faktorov v oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení.

V rámci Rezortnej kvapky krvi MD SR dňa 24. 11. 2022 mali zamestnanci ministerstva možnosť darovať krv priamo na pracovisku.

V priebehu roku 2022 ÚVHR zabezpečil nákup nového analyzátora Afinion 2, potrebného k prevádzkovaní činnosti základnej poradne zdravia. Pre zabezpečenie kvalitného odborného poradenstva významne prispieva sústavne vzdelávanie pracovníkov poradne zdravia, čo dokazuje aj ich účasť na rôznych odborných konferenciách a workshopoch.

V rámci poradenskej činnosti Útvar publikoval na webovej stránke MD SR aktuálne informácie, zamerané na prevenciu šírenia rôznych infekčných, ako aj neinfekčných chorôb s cieľom zvýšiť zdravotné povedomie.

Tabuľka č. 8 - Poradenská činnosť

PORADENSKÁ ČINNOSŤ	POČET
Počet vyšetrených klientov	250
Antigénové testovanie COVID-19 (počet vyšetrených zamestnancov)	283
Prednášková činnosť	5
Hromadné poradenstvo so zdravotno-výchovnou tematikou	17
SPOLU	555

5. Podnety a petície

Tabuľka č. 9 - Agenda súvisiaca s riešením podnetov

AGENDA SÚVISIACA S RIEŠENÍM PODNETOV	401	402	403	404	410	410 PPL	SPOLU
Počet podaných podnetov							
porušovanie podmienok životného prostredia	10	3	10	4	2	0	29
porušovanie podmienok práce	5	1	1	1	0	2	10
porušovanie protiepidemických opatrení	3	2	6	0	0	0	11
SPOLU r. 2021 - 96	18	6	17	5	2	2	50

Vybavené podnety							
opodstatnené alebo čiastočne opodstatnené	9	1	5	1	0	1	17
neopodstatnené	2	4	3	0	2	1	12
v riešení	7	1	8	4	0	0	20
SPOLU	18	6	16	5	2	2	49
postúpené inému orgánu	0	0	1	0	0	0	1

Z celkového počtu 50 podnetov bolo 29 podnetov zameraných na porušovanie podmienok životného prostredia. Predmetom týchto podnetov bol predovšetkým hluk z dopravy, a to z cestnej a leteckej dopravy, ako aj nevyhovujúce hygienické podmienky v zariadeniach na osobnú hygienu pre verejnosť.

V súvislosti s porušovaním protiepidemických opatrení išlo o zariadenia spoločného stravovania ako aj o nedodržiavanie protiepidemických opatrení v súvislosti s COVID-19 vo vlakoch.

Ukončený bol niekoľko rokov riešený podnet na hluk z pozemnej dopravy na ceste I/18 cez obec Hybe. Slovenská správa ciest Bratislava, ktorá je správcom predmetnej komunikácie, zrealizovala nariadené technické opatrenie na zníženie hluku z dopravy (rekonštrukcia cesty I/18 v intraviláne obce) a zabezpečila realizáciu organizačného opatrenia (zníženie prejazdnej rýchlosti na 40 km/h) a následne zabezpečila meranie hluku, ktoré preukázalo pozitívny efekt opatrení na celkovú hladinu hluku.

V rámci riešenia podnetu na hluk z prevádzky Mosta Lafranconi (Diaľnica D2) bol vydaný prevádzkovateľovi zdroja hluku, ktorým je Národná diaľničná spoločnosť, a. s. rozhodnutím pokyn na zabezpečenie zaradenia navrhnutých protihlukových opatrení do harmonogramu prípravy a výstavby cestnej infraštruktúry, schváleného vládou Slovenskej republiky.

V súvislosti s porušovaním podmienok práce išlo o podnety z prevádzok pôšt a osobných pokladní na železničných staniciach. Predmetom bol predovšetkým nevyhovujúci stav miestností pracovísk – zastaraná maľovka, poškodené povrchy podláh, nevyhovujúca tepelno-vlhkostná mikroklima a pod.

Zamestnanci Železničnej spoločnosti Slovensko zaslali podnet na prešetrovanie pracovných podmienok na pracovisku pokladne v Žst. Ružomberok. Pri miestnom šetrení boli potvrdené skutočnosti, uvedené v podnete (výskyt plesní na stenách miestnosti, nevyhovujúce priame vetranie, nevhodné riešenie núteného vetrania). Problematické bolo riešenie vetrania, nakoľko pracovisko je umiestnené v pamiatkovo chránenej budove, na ktorej nie je možné robiť vonkajšie zásahy, teda ani inštalovať vonkajšiu vetraciu jednotku, alebo zmeniť vzhľad a typ okien. Zistené nedostatky v pracovnom prostredí sa čiastočne podarilo odstrániť (mechanické odstránenie plesní, protiplesňový náter a vymaľovanie stien) a taktiež sa podarilo inštalovať jedno otvárateľné okno ako kompromis medzi požiadavkami pamiatkarov a požiadavkami na zdravé pracovisko. Účinnosť zrealizovaných opatrení bude overená pri následnom výkone ŠZD, resp. meraním faktorov pracovného prostredia.

6. Sankčné opatrenia

V roku 2022 bolo uložených 62 blokových pokút v celkovej sume 2 082,- Eur. Všetky blokové pokuty boli uložené pri výkone štátneho zdravotného dozoru v potravinárskych zariadeniach. Dôvodom na uloženie pokút bolo najčastejšie nesplnenie uložených nápravných opatrení, nepreukázanie odbornej alebo zdravotnej spôsobilosti, nedodržiavanie prevádzkového alebo sanitačného poriadku a nedodržanie zásad správnej výrobnnej praxe.

V správnom konaní vo veci podnetov na výkon štátneho zdravotného dozoru boli za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva uložené rozhodnutím 4 pokuty v celkovej sume 4 500,- Eur za porušenie povinnosti prevádzkovateľa zdroja hluku.

Tabuľka č. 10 - Sankčné opatrenia

SANKČNÉ OPATRENIA	POČET	Suma (€)
Blokové konanie (§ 84 zák. č. 372/1990 Z. z.)	62	2 082
Pokuty (§ 57, zák. č. 355/2007 Z. z.)	4	4 500
Náhrada nákladov	0	0
SPOLU	66	6 582

V správnom konaní vo veci podnetov na výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z. uložila oblasťná hygienička so sídlom v Žiline za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva rozhodnutím **2 pokuty** v sume po **500,- Eur** Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s.

Pokuta podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z. v sume **500,- Eur** bola uložená NDS, a. s., oddelením oblastnej hygieničky Zvolen za nesplnenie pokynu na výstavbu/predĺženie jestvujúcej protihlukovej steny pri obci Bzenica – časť Bukovina a pokutu v sume **3 000,- Eur** uložila oblasťná hygienička so sídlom v Košiciach ZSSK a. s. za nesplnenie pokynu na predloženie objektivizácie hluku súvisiaceho s obsluhou vlakov.

V súvislosti s pandémiou COVID-19 UVHR v roku 2022 v súlade s ust. § 87 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov boli riešené priestupky na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 ods. 1 písm. f) zák. č. 355/2007 Z. z. Celkovo bolo vydaných **191 rozhodnutí – rozkazov** za spáchanie priestupku na úseku verejného zdravotníctva za nesplnenie opatrení nariadených orgánom verejného zdravotníctva pri ohrození verejného zdravia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Priestupkov sa dopustili fyzické osoby v priestoroch železničných staníc, vlakov, pôšt a vo verejných dopravných prostriedkoch.

V odvolacom konaní proti rozkazu o uložení sankcie za priestupok (pokarhanie) boli vydané 4 rozhodnutia za spáchanie priestupku na úseku verejného zdravotníctva za nesplnenie opatrení nariadených orgánom verejného zdravotníctva pri ohrození verejného zdravia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19.

V 21 prípadoch došlo k odloženiu veci, z dôvodu, že od jeho spáchania uplynuli 2 roky.

Tabuľka č. 11 - Priestupkové konanie

AGENDA SÚVISIACA S PRIESTUPKOVÝM KONANÍM	POČET
Rozhodnutia vydané podľa § 56 zák. č. 355/2007 Z. z.	191
Odvolanie	0
Výzva, Oznámenie o začatí konania	1
Zápisnica	4
Zastavenie konania	1
Odstúpenie spisu	0
Odloženie veci	21
Prerušenie konania	0
SPOLU	218

7. Špecifická činnosť

Tabuľka č. 12 - Špecifická činnosť

ŠPECIFICKÁ ČINNOSŤ	POČET
Medzirezortné a vnútrorezortné pripomienkové konanie	52
Stanoviská na rokovanie vlády SR a iných poradných orgánov	14
Stanoviská pre Generálnu prokuratúru SR a Verejného ochrancu práv k podnetom	2
Odpočet úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR	8
Stanoviská k žiadosti o informáciu podľa zák. č. 211/2000 Z. z.	16
Stanoviská pre iné organizačné útvary ministerstva a pre fyzické osoby k podaniam	16
SPOLU	108

Oddelenie oblastného hygienika Bratislava

V mesiaci január 2022 zabezpečovali odborné pracovníčky oddelenia Bratislava antigénne testovanie zamestnancov na COVID-19. V uvedenom období bolo vykonaných 283 testov, všetky s negatívnym výsledkom. Ďalšie aktivity v sledovanom období:

- aktívna účasť na pracovných rokovaníach – prezenčne aj formou webex-u v súvislosti s riešením problematiky vojnových odídených z Ukrajiny a migrantov zo Sýrie (dotknuté - Žst. Bratislava hl. a Žst. Kúty),
- aktívna spolupráca, vrátane poskytovania konzultácií v súvislosti s problematikou migrantov so zamestnancami odboru krízového riadenia MD SR,
- aktívna účasť na príprave medzinárodného kongresu v osobnej vodnej doprave Public Health Congress on Maritime Transport and Ports 2022 – Sailing to the Post COVID-19 Era (Atény, október 2022) a následne on-line účasť na tomto kongrese ako člen predsedníctva v sekcii „Norovirus Gastroenteritis, COVID-19, influenza, and other vaccine-preventable diseases”,

- príprava 2 prednášok na akciu MD SR Dni zdravia,
- účasť na vzdelávacích akciách a konferenciách (Životné podmienky a zdravie, Aktuálne výzvy v podpore a ochrane zdravia)

Oddelenie oblastného hygienika Zvolen

V priebehu roka 2022 pracovníci absolvovali vzdelávacie aktivity organizované MD SR v rámci adaptačného a ďalšieho vzdelávania (zákon o správnom konaní, základná finančná kontrola, mentoring, vedenie hodnotiaceho rozhovoru, BZ3 – vstup do koľajiska), zúčastnili sa konferencií „Zdravé životné podmienky a zdravie“ v Starom Smokovci, „Aktuálne výzvy v podpore a ochrane zdravia“ v Trnave, „XXVI. Červenkové dni preventívnej medicíny“ v obci Tále.

V rámci akcie „Dni zdravia“ bola prezentovaná prednáška na tému „Vplyv potravín a výživy na zdravie ľudí“.

Oddelenie oblastného hygienika Košice

V priebehu roka 2022 zamestnanci oddelenia absolvovali vzdelávacie aktivity organizované MD SR v rámci adaptačného a ďalšieho vzdelávania (zákon o správnom konaní, základná finančná kontrola, mentoring, vedenie hodnotiaceho rozhovoru, BZ3 – vstup do koľajiska), zúčastnili sa konferencií „Aktuálne výzvy v podpore a ochrane zdravia“ v Trnave; „Koučovací rozhovor v práci manažéra“ pod záštitou Centra vzdelávania a hodnotenia, ktorý organizoval Úrad vlády SR. Vedúca oddelenia sa aktívne zúčastnila na medzinárodnom cvičení „International tabletop exercise on Points of entry“ zameranom na riešenie mimoriadnej udalosti ohrozujúcej verejné zdravie na určených miestach vstupu v zmysle požiadaviek WHO.

V rámci akcie „Dni zdravia“ vedúcou oddelenia prezentovaná prednáška na tému „Zdravý životný štýl“.

8. Oblasť preventívneho lekárstva a ochrany zdravia pri práci

8.1. Posudková činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva

V rámci posudkovej činnosti bolo v roku 2022 vydaných 18 rozhodnutí, z toho 1 rozhodnutie na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, 9 rozhodnutí o zaradení, príp. vyradení zamestnancov z tretej alebo štvrtej kategórie rizika a zmene kategórie rizika a 8 rozhodnutí k problematike odstraňovania azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V roku 2022 bolo vydané 1 rozhodnutie na uvedenie pracovných priestorov do dočasnej prevádzky na pracovisku Striekacia a sušiacia kabína Airforce v spoločnosti Železnice Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „ŽSR“) – Stredisko miestnej správy a údržby Mechanizačno - dopravné stredisko Štrba.

Dôvodom žiadostí o zaradenie, resp. zmenu alebo vyradenie zamestnancov z kategórií rizikových prác bolo prehodnotenie miery rizika na základe aktuálnych výsledkov meraní a zhodnotenia expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia pri vykonávanej

pracovnej činnosti, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku a uplynutie platnosti rozhodnutia pre prácu zaradenú do 4. kategórie rizika. V 1 prípade bola účastníkovi konania zaslaná výzva na doplnenie podania a konanie vo veci vydania rozhodnutia na zmenu zaradenia pracovných činností do 3. kategórie rizika bolo prerušené.

Činnosť spojenú s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest vykonávali spoločnosti oprávnené na výkon danej činnosti. Odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest sa uskutočnilo v exteriéri aj interiéri na stavbách v areáli Železníc Slovenskej republiky. Najčastejšie sa jednalo o demontáž strešných krytín, v 1 prípade bolo realizované odstránenie azbestocementového (ďalej len „AZC“) materiálu na lávke pre peších premostujúcej koľajštie v Železničnej stanici Čierna nad Tisou a v 1 prípade bol odstraňovaný AZC materiál pri oprave mosta na Diaľnici D2. Súčasťou podania bol plán práce na likvidáciu materiálu s obsahom azbestu, prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre práce s chemickými a karcinogénnymi faktormi, havarijný plán, oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb, lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov a doklady o absolvovaní odbornej prípravy na prácu pri odstraňovaní AZC materiálu. V 1 prípade návrh na odstraňovanie AZC materiálu neobsahoval potrebné náležitosti a účastníkovi konania bola zaslaná výzva na doplnenie podania.

Oprávnené spoločnosti písomne zasielali na MD SR oznámenie o presnom termíne začiatku a ukončenia demontážnych prác a množstve zneškodneného nebezpečného materiálu. V 1 prípade bolo zistené nedodržanie schváleného postupu pri odstraňovaní AZC materiálu a následne bol vydaný pokyn na odstránenie nedostatkov.

V rámci posudkovej činnosti boli vypracované 2 stanoviská. Jednalo sa o posúdenie pracovných činností pri aplikácii chemických látok na ničenie nežiadúcej vegetácie a stanovisko k posudku o riziku pre prácu s expozíciou elektromagnetickému poľu u zamestnancov spoločnosti O2 Networks, s.r.o. Košice.

8.2. Štátny zdravotný dozor v oblasti preventívneho pracovného lekárstva

V kontrolovaných organizáciách bolo vykonaných 57 previerok, predovšetkým na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce so zameraním na posúdenie zdravotných rizík na pracoviskách zamestnávateľov, pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia, kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav, na dodržiavanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách.

Významnou časťou práce v rámci štátneho zdravotného dozoru bolo poskytovanie odborného poradenstva pre zamestnávateľov, zamestnancov a fyzické osoby – podnikateľov. Značný podiel konzultačnej činnosti tvorila problematika požiadaviek na pracovné prostredie, vypracovania prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku, zabezpečenia zdravotného dohľadu pri práci, rizikových faktorov na pracoviskách, ich objektivizácie a uvedenia priestorov do prevádzky. Vysoký dôraz bol kladený na dodržiavanie zdravého životného štýlu, dodržiavanie osobnej hygieny, pitného režimu, uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými prostriedkami a zaraďovanie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu lekárom pracovnej zdravotnej služby.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zamestnanci Útvaru okrem iného sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť zdravotný dohľad pre všetkých zamestnancov v zmysle zák. č. 355/2007 Z. z. V subjektoch, ktoré majú vyhlásené rizikové práce, sú uzatvorené zmluvy o poskytovaní pracovnej zdravotnej služby dodávateľsky. Kvalita činnosti pracovných zdravotných služieb bola kontrolovaná prostredníctvom zamestnávateľov, zisťovalo sa, či sú náležite usmerňovaní, poučovaní, hodnotili sa predkladané posudky o rizikách a protokoly o objektivizácii pracovných prostredí.

V rámci kontrolnej činnosti boli vykonávané kontroly u zamestnávateľov v rezorte dopravy pri prešetrovaní pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovaných osôb pri podozrení na chorobu z povolania.

V oblasti kontrolnej činnosti bolo vydaných 26 odborných stanovísk, ktoré boli zamerané najmä na hodnotenie práce a pracovných podmienok v súvislosti s možným vznikom profesionálneho poškodenia zdravia, posúdenie zdravotných rizík na pracoviskách, pracovných podmienok zamestnancov, kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov na dodržiavanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách.

Počas roku 2022 boli odoslané 3 výzvy na vyjadrenie vo veci zistených nedostatkov a 2 pokyny na odstránenie nedostatkov zistených v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Zamestnávatelia predložili za hodnotené obdobie 40 správ o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie.

Organizácie, v snahe zlepšiť pracovné prostredie a znížiť riziko, vykonávajú opatrenia technické (pravidelná kontrola technického stavu výrobných zariadení, modernizácia strojového vybavenia, úpravy strojov a zariadení), technologické (nové technologické postupy, stavebné úpravy) a organizačné (rotácia zamestnancov, poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, bezpečnostné prestávky).

U všetkých sledovaných zamestnávateľov je vykonávaná pravidelná kontrola a údržba technického stavu zariadení za účelom eliminácie škodlivín v dôsledku opotrebovania strojov a mechanických chýb. Stroje a zariadenia, ktoré sú zdrojom negatívnych faktorov pracovného prostredia, sú v prevádzke len počas doby nevyhnutnej na vykonanie potrebných pracovných operácií.

Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci u zamestnancov zaradených do tretej kategórie sú vykonávané lekárom v zmysle § 30e zák. č. 355/2007 Z. z. Zamestnávatelia sa zameriavajú na zabezpečenie kvalitného zdravotného dohľadu prostredníctvom zmluvných pracovných zdravotných služieb, ktorého súčasťou je zabezpečovanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Náplň lekárskeho preventívneho prehliadok je zameraná na faktory práce a pracovného prostredia, ktorým sú zamestnanci vystavení počas pracovnej zmeny a na pracovné činnosti, ktoré zamestnanci vykonávajú podľa osobitných predpisov.

K prehodnocovaniu zdravotných rizík dochádza u všetkých zamestnávateľov pri každej zmene podmienok práce.

V oblasti železničnej dopravy je najväčším zamestnávateľom spoločnosť ŽSR. Pracovné činnosti zaradené do 3. kategórie rizika predstavujú najmä práce pri vykonávaní udržiavacích a opravárenských prác na železničných tratiach, ktoré pozostávajú z údržby a opráv železničného zvršku (koľaje a výhybky), železničného spodku (priepusty, odvodňovacie priekopy a pod.) a zariadení železničného spodku (nástupištia, rampy a pod.). Najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom, zaradeným do 3. kategórie rizika sú hluk a vibrácie prenášané na horné končatiny pri obsluhu traťových strojov a zariadení drobnej mechanizácie. ŽSR pravidelne vykonáva kontrolu technického stavu strojových zariadení a pri zakúpení nových zariadení drobnej mechanizácie zabezpečuje objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia. Na základe výsledkov meraní expozície hluku a vibráciám s prenosom na ruky boli prehodnotené maximálne dĺžky trvania práce s drobnou mechanizáciou, zamestnanci sú oboznamovaní s bezpečnými pracovnými postupmi a je kladený dôraz na pridelenie účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „OOPP“). Spoločnosť ŽSR vykonala aj monitoring biologických expozičných testov (ďalej len „BET“) u zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri manipulácii s drevenými podvalmi napustenými impregnačným olejom. Na základe výsledkov BET došlo k prideleniu respirátorov s vyššou ochranou (FFP3). V ŽSR sa naďalej zavádza používanie mušľových chráničov sluchu s dorozumievacím zariadením, zabezpečuje sa očkovanie zamestnancov vybraných profesií pracujúcich vo vonkajšom prostredí proti kliešťovej encefalitíde a vírusovej hepatitíde typu A. V zmysle interného predpisu sa zamestnancom poskytujú rekondičné pobyty.

Spoločnosť BULK TRANSSHIPMENT SLOVAKIA, a. s. Čierna nad Tisou, ktorá sa zaoberá prekládkou surovín z vagónov širokorozchodnej trate na vagóny s normálnym rozchodom zabezpečila v priestoroch prekladísk technické opatrenia, spočívajúce v inštalácii odsávania a vodnej clony pre minimalizovanie prašnosti a kapotované dopravníkové pásy.

V oblasti leteckej dopravy sú zamestnanci pri riadení letovej prevádzky na letiskách exponovaní najmä psychickej pracovnej záťaži. Spoločnosť Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, š. p. zabezpečuje pre svojich zamestnancov, ktorí sú exponovaní zvýšenej psychickej pracovnej záťaži, okrem rekondičných pobytov, bezpečnostných prestávok v práci a poradenstva aj bezplatné a anonymné psychologické vyšetrenie.

Zamestnanci spoločností, ktoré zabezpečujú pracovné činnosti pri opravách lietadiel a povrchových úpravách lietadiel, sú vystavení fyzickej záťaži, hluku a vibráciám. Technické opatrenia sú zamerané na pravidelnú kontrolu a údržbu používaných zariadení, vrátane obnovy ručného elektrického a vzduchového náradia (brúsky, vrtačky, nitovačky a pod.).

V oblasti lodnej dopravy sú zamestnanci vystavení hluku pri obsluhu lodných motorov počas plavby. Stroje a zariadenia, ktoré sú zdrojom hluku, sú v prevádzke len počas doby nevyhnutnej na vykonanie potrebných činností, prestávky v práci trávia zamestnanci v priestoroch bez zdroja hluku.

V oblasti telekomunikácií sú zamestnanci počas výstavby a prevádzky telekomunikačných sietí vystavení zdroju elektromagnetického žiarenia. Spoločnosť TOWERCOM, a. s. Bratislava na ochranu exponovaných zamestnancov zabezpečila, že pri plánovaných dlhodobých činnostiach v blízkosti zdrojov elektromagnetického poľa je znížený výkon zdrojov na prípustnú hodnotu, resp. sú činnosti vykonávané počas plánovaných odstávok zdrojov.

V oblasti cestnej dopravy pri výstavbe tunelov nie je zmena technológie možná, nakoľko sa pracovné činnosti vykonávajú podľa schváleného projektu stavby. Osobitná pozornosť na týchto stavbách je venovaná nútenej výmene vzduchu a zabezpečeniu pretlakového vetrania. Pri práci zamestnancov exponovaných rizikovým faktorom pracovného prostredia je kladený dôraz na to, aby bola pracovná činnosť skrátená na čas, nevyhnutný pre splnenie úloh. Vykonáva sa efektívne striedanie zamestnancov za účelom zníženia expozície rizikovým faktorom, prestávky v práci sú trávené mimo škodlivých faktorov pracovného prostredia.

V priebehu roka 2022 boli evidované a prešetrované 2 podnety na porušovanie pracovných podmienok:

- stavba D1 Lietavská Lúčka – Dubná Skala, vrátane Tunela Višňové - nedodržanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nedodržiavanie hygienických podmienok na pracovisku a konzumácia alkoholu pri práci; Štátny zdravotný dozor vo veci šetrenia predmetného podnetu potvrdil podnet ako neopodstatnený.
- ŽSR, Oblastné riaditeľstvo Zvolen, pracovisko Železničnej stanice Kriváň v Nesamostatnej železničnej stanici Lovinobaňa a Vígľaš – nevyhovujúce pracovné podmienky stanice Vígľaš bez prístupu tečúcej vody, splachovacích WC a klimatizácie (zvýšená záťaž teplom počas mimoriadne teplých dní). Štátny zdravotný dozor vo veci šetrenia predmetného podnetu nie je ukončený.

8.3. Analýza stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok

V roku 2022 bol pri zaraďovaní do rizika najviac zastúpený rizikový faktor hluk, ktorému bolo exponovaných 2 635 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 103 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom sú vibrácie, ktorým bolo exponovaných 1 619 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 93 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Na treťom mieste je chemický faktor (pevný aerosól v pracovnom prostredí), ktorému bolo exponovaných 562 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 27 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Ďalej nasleduje expozícia v 3. kategórii rizika pre faktor psychická pracovná záťaž (176 zamestnancov), chemický faktor (116 zamestnancov), fyzická záťaž (98 zamestnancov) a elektromagnetické žiarenie (52 zamestnancov). Ostatné rizikové faktory (ionizujúce žiarenie, umelé optické žiarenie a záťaž teplom) sa vyskytujú v malej miere.

V sledovanom období bolo evidovaných 134 zariadení, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s celkovým počtom zamestnancov 3499, čo znamená pokles o 94 zamestnancov oproti roku 2021. Na 453 pracoviskách vykonáva pracovnú činnosť zaraďenú do 3. kategórie rizika 3 369 zamestnancov, z toho 86 žien.

V roku 2022 ostali u zamestnávateľov v cestnej doprave pri výstavbe tunela Čebrať vyhlásené rizikové práce s kombinovaným faktorom v 3. a 4. kategórii rizika u 93 zamestnancov, pričom ide o kombináciu faktorov hluk a vibrácie 4. kategória rizika a pevný aerosól 3. kategória rizika. Pracovnú činnosť v 4. kategórii rizika v cestnej doprave nevykonáva žiadna žena.

V sledovanom období boli u 2 zamestnávateľov v železničnej doprave vyhlásené rizikové práce s kombinovaným faktorom v 3. a 4. kategórii rizika. V jednom prípade v 3. kategórii rizika

ostal rizikový faktor hluk a v 4. kategórii bol vyhlásený nový rizikový faktor pevný aerosól, ktorému je exponovaných 27 zamestnancov, z toho 3 ženy.

V ďalšom prípade sa jednalo o vyhlásenie rizika v 3. kategórii pre faktor vibrácie a v 4. kategórii pre faktor hluk, ktorému je exponovaných 10 zamestnancov.

V sledovanom období bolo evidovaných 421 pracovísk s vyhlásenou rizikovou prácou v železničnej doprave s celkovým počtom zamestnancov 2 928, z toho 71 žien, 10 pracovísk v lodnej doprave s celkovým počtom 20 zamestnancov.

V lodnej doprave nepracuje na rizikovom pracovisku žiadna žena. Na 11 pracoviskách v leteckej doprave bolo evidovaných 271 zamestnancov, z toho 17 žien. 5 pracovísk bolo evidovaných v cestnej doprave s celkovým počtom 227 zamestnancov, 5 pracovísk v oblasti telekomunikácií s celkovým počtom 52 zamestnancov a 1 pracovisko v oblasti pôšt s 1 zamestnankyňou. V priebehu roka 2022 sa 1 subjekt v cestnej doprave dostal do platobnej neschopnosti a ukončil práce na výstavbe diaľničného tunela.

V roku 2022 boli vyhlásené rizikové práce na 3 pracoviskách (v cestnej doprave 2 x a v železničnej doprave 1 x), na 1 jestvujúcom rizikovom pracovisku v železničnej doprave bol vyhlásený nový rizikový faktor. Zároveň boli zrušené rizikové práce na 4 pracoviskách (v cestnej doprave 3 x, v lodnej doprave 1 x). V sledovanom období 1 subjekt požiadal po roku o opätovné vydanie rozhodnutia pre 4. kategóriu, pretože nebolo možné vykonať technické ani organizačné opatrenia na zníženie rizika pre zamestnancov.

V hodnotenom období pokračovala naďalej výstavba diaľničného dvojúrovňového tunela Čebrať, ktorý sa nachádza na diaľnici D1 na úseku medzi Hubovou a Ivachnovou a sanácia prerazeného tunela Višňové, ktorý je taktiež súčasťou výstavby diaľnice D1 na úseku Lietavská Lúčka – Dubná Skala.

Tabuľka č. 13 - Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých oblastiach rezortu

Oblasti rezortu	počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		Spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Železničná doprava	2 891	68	37	3	2 928	71
Letecká doprava	271	17	0	0	271	17
Lodná doprava	20	0	0	0	20	0
Pošty	1	1	0	0	1	1
Telekomunikácie	52	0	0	0	52	0
Cestná doprava	134	0	93	0	227	0
SPOLU	3 369	86	130	3	3 499	89

V železničnej a cestnej doprave pretrvávajú v značnej miere kombinácie dvoch a viacerých faktorov, z toho dôvodu je počet exponovaných zamestnancov oveľa vyšší, ako je celkový počet zamestnancov zaradených do rizika (viď. Tabuľka č. 14).

Tabuľka č. 14 - Prehľad expozícií zamestnancov podľa rizikových faktorov

Rizikový faktor	počet expozícií							
	rok 2022				rok 2021			
	3. kategória		4. kategória		3. kategória		4. kategória	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Hluk	2 635	31	103	0	2 793	32	72	0
Vibrácie	1 619	0	93	0	1 629	0	72	0
Chem. faktor (pev. aerosól)	562	18	27	3	612	18	0	0
Chemický faktor	116	13	0	0	126	15	0	0
Psych. prac. záťaž	176	17	0	0	160	12	0	0
Biologický faktor	0	0	0	0	2	2	0	0
Fyzická. záťaž	98	0	0	0	151	0	0	0
Elektromag. žiarenie	52	0	0	0	55	0	0	0
Ionizujúce žiarenie	4	0	0	0	4	0	0	0
Záťaž teplom	2	0	0	0	2	0	0	0
Umelé opt. žiarenie	4	2	0	0	4	1	0	0
SPOLU *	5 268	81	223	3	5 538	80	144	0

*) Do expozícií boli zahrnuté počty pracovníkov exponovaných viacerým rizikovým faktorom

Z celkového počtu 3 499 zamestnancov pracujúcich v riziku, v 3. kategórii rizika pracovalo v oblasti dopravy, skladovania a spojov 3 369 zamestnancov, z toho 86 žien a v 4. kategórii rizika 130 zamestnancov, z toho 3 ženy. V zdravotníctve boli počas roka 2022 evidovaní 4 zamestnanci, z toho 2 ženy, vykonávajúci rizikové práce v 3. kategórii rizika, ktorí sú exponovaní umelému optickému žiareniu (viď. Tabuľka č. 14).

8.4. Spracovanie a vedenie registra rizikových prác

Odbor špecializovaných činností naďalej vedie register rizikových prác v programe ASTR (Systém jednotnej evidencie rizikových prác v SR), ktorý je napojený na spoločný systém ASTR v rámci regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR a MD SR, kde sa evidujú právne subjekty, pracoviská, vykonávané práce (profesie), faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia a priznané choroby z povolania. Komplexná evidencia spracovaných údajov je predkladaná 2 x ročne na Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Tabuľka č. 15 - Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti

Prevažujúca činnosť	počet exponovaných zamestnancov			
	3. kategória		4. kategória	
Názov	celkom	žien	celkom	žien
Doprava, skladovanie, spoje	3 365	84	130	3
Zdravotníctvo	4	2	0	0
SPOLU	3 369	86	130	3

8.5. Choroby z povolania

V roku 2022 bolo vykonaných **20 prešetrení podozrení na chorobu z povolania** (viď. Tabuľka č. 17). Každé prešetrenie sa vykonalo na základe požiadaviek Kliník pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a oddelení pracovného lekárstva a toxikológie pri FNŠP. Prešetrenia na chorobu z povolania sa začali výkonom štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľa, kde sa zisťovali podmienky faktorov práce a pracovného prostredia, týkajúce sa šetrenia pracovnej anamnézy a pracovných podmienok. Na základe zistených skutočností boli Klinikám pracovného lekárstva a klinickej toxikológie odoslané odborné stanoviská šetrenia chorôb z povolania so záverečným vyjadrením.

Najčastejšie prešetrovanou chorobou z povolania v sledovanom období v rezorte MD SR bolo ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia (ďalej len „DNJZ“) a suspektné ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobné vibráciou (vo väčšine prípadov so vzájomnou kombináciou) s celkovým počtom 19.

V jednom prípade sa jednalo o kombinované prešetrenie uvedených diagnóz doplnené o prešetrenie poruchy sluchu z hluku, v jednom prípade bolo kombinované prešetrenie doplnené o prešetrenie choroby zaprášenia pľúc prachom s obsahom SiO₂ a v jednom prípade to bolo samotné prešetrenie choroby zaprášenia pľúc prachom s obsahom SiO₂ (viď. Tabuľka č. 16).

Tabuľka č. 16 - Choroby z povolania, profesionálne otravy a iné poškodenia z práce

Druh choroby z povolania, alebo priemyslových otráv podľa príl. 1 k zák. č. 461/2003 Z. z.	Počet nových zistených chorôb z povolania a priemyslových otráv v sledovanom období				
	Žel. dopr.	Ostatné v rezorte	Spolu	Z toho žien	Úmrtí
Choroba z vibrácií – pol. č. 28	1	6	7	0	0
Choroba DK z DNJZ – pol. č. 29	0	7	7	1	0
Choroba sluchu z hluku – pol. č. 38	1	0	1	0	0
Choroba zaprášenia pľúc prachom s obsahom SiO ₂	0	2	2	0	0
SPOLU	2	15	17	1	0

Medzi žiadosťami o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania naďalej dominovali profesie tunelárov.

V súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania sa ako veľmi problematické javí dodržanie zákonom danej lehoty 30 dní. Dôvodom je predovšetkým nedodanie potrebných podkladov od zamestnávateľa v požadovaných termínoch, zvyčajne pre realizáciu posúdenia fyzickej záťaže, prípadne iných meraní faktorov práce a pracovného prostredia na predmetnom pracovisku. Pretrvávajúcim problémom je vypracovanie hodnotenia podmienok a spôsobu práce v spoločnostiach, ktoré vysielajú svojich zamestnancov na pracoviská v zahraničí. Z týchto pracovísk nie je možné získať relevantné hodnotenie zdravotného rizika, nakoľko pracovné zdravotné služby, s ktorými majú takíto zamestnávatelia uzatvorené zmluvy, nemajú možnosť pracovisko navštíviť, vykonať objektívne posúdenie pracovných podmienok, príp. vykonať potrebnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia. Na predmetných pracoviskách nie je možné vykonať ani štátny zdravotný dozor, preto pri vypracovávaní správ musíme pracovať len s podkladmi od zamestnávateľov a informáciami od zamestnancov. Dôsledkom toho je fakt, že v záveroch vypracovávaných správ nie je možné jednoznačne posúdiť súvislosť medzi vykonávanou prácou, pracovnými podmienkami a prešetrovanými ochoreniami.

V roku 2022 bola 1 žiadosť o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania odstúpená na priame vybavenie vecne príslušnému orgánu verejného zdravotníctva nakoľko pracovné činnosti vykonávané dotknutým zamestnancom nespádali do kompetencie MD SR.

Okrem samotných šetrení podozrení na choroby z povolania bolo zaslaná 1 odpoveď pre sociálnu poisťovňu.

Tabuľka č. 17 - Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Číslo položky Zoznamu	Diagnóza	Organizácia	Číslo SK ISCO-08	Profesia	Priznaná / nepriznaná
29	Choroba HK z DNJZ	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 29
28	Choroba HK vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28
38 29 28	Choroba sluchu z hluku, choroba HK z DNJZ a vibrácií	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	8312001	vedúci posunu	áno č. 38
33	Choroba zaprášenia pľúc prachom s obsahom SiO ₂	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno
29	Choroba HK z DNJZ	Slovenská pošta, a. s., Pošta Spišská Nová Ves	4412999	poštová doručovateľka	áno
29	Choroba HK z DNJZ	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno
33 29 28	Choroba zaprášenia pľúc prachom s obsahom SiO ₂ , choroba HK z DNJZ a vibrácií	ZEPRÁ – SLOVENSKO, s.r.o. Vrútky	8111005	tunelár	áno č. 33, č. 28
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28
29	Choroba HK z DNJZ	Slovenská pošta, a. s., Pošta Poprad	4211001	poštová priehradková pracovníčka	nie
28	Choroba HK vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno

29	Choroba HK z DNJZ	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	5112001	sprievodca osobných vlakov	nie
29	Choroba HK z DNJZ	MITAL, s.r.o., org. zložka Zlatníky	7542000	strelmajster	áno
29	Choroba HK z DNJZ	Slovenská pošta, a. s., Pošta Sihelné	1324009	vedúca pošty	nie
29	Choroba HK z DNJZ	Große – Vehne Transport Slovakia, s.r.o. Bratislava	8332001	vodič kamiónu	áno
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	Slovak Telekom, a. s. Bratislava	3511003	špecialista údržby siete a služieb	nie
28	Choroba HK z vibrácií	ŽOS Vrútky, a. s.	7132006	lakovník - maliar	áno
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	URANPRES, s.r.o. Prešov	8111005	tunelár	áno č. 29
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28

9. Oblasť ochrany zdravia pred elektromagnetickým žiarením

V rámci posudkovej činnosti v oblasti telekomunikačných zariadení bolo v roku 2022 vydaných 1633 rozhodnutí na uvedenie priestorov telekomunikačných zariadení do prevádzky.

Telekomunikačným operátorom bolo zaslaných 28 výziev na doplnenie podania a následne vydaných 11 rozhodnutí o prerušení konania, z toho 2 konania boli zastavené. V porovnaní s rokom 2021 počet vydaných rozhodnutí stúpol o 47,9 %.

Z celkového počtu vydaných rozhodnutí bolo 141 rozhodnutí vydaných na uvedenie nových telekomunikačných stavieb do prevádzky a 1 492 rozhodnutí vydaných v súvislosti so zmenou v ich prevádzkovaní (modernizácia, rekonfigurácia).

Z tohto počtu bolo 1 499 podaní doručených elektronickými prostriedkami, čo predstavuje 91% všetkých podaní.

Modernizácia verejnej elektronickej komunikačnej siete s technológiou piatej generácie (5G) pokračovala aj v roku 2022, pričom z celkového počtu bolo vybavených 1 393 žiadostí o doplnenie 5G technológie, čo predstavuje cca 85% všetkých žiadostí.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 7 kontrol prevádzok a priestorov telekomunikačných zariadení, pri ktorých bola preverená bezpečnosť ich prevádzkovania a dodržiavanie platnej legislatívy pri prevádzkovaní zdrojov elektromagnetického žiarenia.

V roku 2022 boli riešené 2 podnety od občanov týkajúce sa možných nežiaducich vplyvov elektromagnetického žiarenia z anténnych systémov telekomunikačných prevádzkovateľov, pričom obidva podnety boli vyhodnotené ako neopodstatnené.

Graf č. 1 - Počet rozhodnutí vydaných pre prevádzkovateľov zdroja elektromagnetického žiarenia

